

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
  - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;

- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
  - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
  - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
  - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
  - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
  - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.
- NB2 Als het College voor Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.
Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.
Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:
- NB
- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
  - b. Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden WOLF-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt. In dat geval houdt het College voor Examen bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 63 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Wereld

Opgave 1 – Globalisering in de auto-industrie

---

1 **maximumscore 1**
global shift / uitschuiving

2 **maximumscore 1**
China, India, Mexico

Opmerking

Alleen als alle drie de landen juist zijn, dient 1 scorepunt te worden toegekend.

3 **maximumscore 2**
Juiste oorzaken zijn:
– De productie is uitgeschoven naar andere delen van de wereld.
– De economische crisis / de vraag naar personenauto's in centrumlanden nam af.

per juiste oorzaak

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 2

Juiste redenen zijn:

- Veel auto's die in China geproduceerd worden, behoren tot de westerse automerken.
- In westerse landen is weinig belangstelling voor / vertrouwen in auto's van Chinese merken.
- Auto's van Chinese merken worden vooral voor de Chinese markt geproduceerd.
- Auto's van Chinese merken voldoen niet aan de Europese veiligheidseisen.

per juiste reden

1

5 maximumscore 2

- Oost-Europa 1
- Juiste voordelen zijn: 1
  - De productie vindt dan dichtbij de Europese afzetmarkt plaats en dat is niet het geval bij verplaatsing naar China.
  - Er hoeven geen invoerrechten betaald te worden als de productie plaatsvindt in de Europese Unie en als de productie plaatsvindt in China wel.

Opgave 2 – Indiase mode

---

6 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- India een voormalige kolonie van Groot-Brittannië is (oorzaak) 1
- waardoor veel Indiërs in Groot-Brittannië wonen / er nog altijd veel contacten tussen de twee landen zijn (en de verschillende modetrends dus gemakkelijk worden uitgewisseld) (gevolg) 1

7 maximumscore 2

Juiste aanwijzingen zijn:

- In Groot-Brittannië (centrum) verschijnen stoffen/modellen die gebaseerd zijn op trends uit (het meer perifere) India.
- In (het meer perifere) India vindt ook veel ontwikkeling en marketing plaats.
- Indiërs uit Groot-Brittannië (centrum) komen winkelen in 'shopping malls' in Mumbai (in het meer perifere India).

per juiste aanwijzing

1

Vraag	Antwoord	Scores
8	maximumscore 2 Uit de uitleg moet blijken dat	
	<ul style="list-style-type: none"> welvarende Indiërs uit (onder andere) Groot-Brittannië hun kleding kopen in 'shopping malls' in Mumbai / het kerngebied van India (oorzaak) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> waardoor deze regio zich sneller zal ontwikkelen dan perifere gebieden in India (en de regionale ongelijkheid dus toeneemt) (gevolg) 	1
9	maximumscore 2 De juiste aanwijzingen zijn:	
	<ul style="list-style-type: none"> In India woont een groot aantal etnische groepen (kaart 144C) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> In India komen veel verschillende religies naast elkaar voor (kaart 144D) 	1

Aarde

Opgave 3 – African Rift

- 10 maximumscore 3**
- divergente plaatbeweging 1
  - breukgebergte 1
  - x = horst / riftschouders, y = slenk 1

Opmerking

Alleen als zowel x en y juist zijn, dient 1 scorepunt te worden toegekend.

- 11 maximumscore 2**
Juiste verschillen zijn:
- Het Victoriameer heeft in tegenstelling tot de meren in de Grote Riftvallei geen langgerekte vorm.
  - (De waterspiegel van) het Victoriameer ligt hoger dan de (waterspiegel van de) meren in de Grote Riftvallei.
  - Het Victoriameer is veel minder diep dan de meren in de Grote Riftvallei.
- per juist verschil 1

- 12 maximumscore 2**
Uit de beschrijving moet blijken dat
- de Afrikaanse plaat bij de Grote Riftvallei uit elkaar wordt getrokken / onder spanning staat van opstijgend magma 1
  - waarna magma langs breuken richting het aardoppervlak beweegt 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

13 maximumscore 2

Juiste aanwijzingen hiervoor zijn:

- Aan twee zijden van de Rode Zee en de Golf van Aden bevindt zich een gebergte (de horsten / riftschoulers).
- Het Arabisch Schiereiland past als een puzzelstuk in Afrika.

per juiste aanwijzing

1

Opgave 4 – Antelope Canyon en de Colorado

---

14 maximumscore 2

- (hoofdgroep:) sedimentgesteenten
- (aanwijzing:) de gelaagdheid

1

1

15 maximumscore 1

3 - 1 - 4 - 2

Opmerking

Voor elke andere volgorde mogen geen punten worden toegekend.

16 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- bij een woestijnklimaat weinig vegetatie aanwezig is (oorzaak)
- waardoor stromend water veel losliggend sediment meeneemt / het vaste gesteente sterk uitschuurt (gevolg)

1

1

of

- in een woestijnklimaat de (weinige) neerslag meestal valt in stortbuien (oorzaak)
- waardoor plotseling veel stromend water aanwezig is dat losliggend sediment meeneemt / het vaste gesteente sterk uitschuurt (gevolg)

1

1

17 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- door de aanleg van de stuwdammen het meegevoerde sediment al in de stuwmeren bezinkt (oorzaak)
- waardoor benedenstrooms nog maar weinig sediment wordt meegevoerd (zodat het water niet meer rood gekleurd wordt)

1

1

Ontwikkelingsland – Indonesië

Opgave 5 – Waterproblemen in Semarang

---

18 maximumscore 3

Uit de beschrijving moet blijken dat

- het lageluchtdrukgebied / de ITCZ in die maanden ten zuiden van Java ligt (en er ten noorden van Indonesië sprake is van hoge luchtdruk) 1
- de moessonwind richting het lage luchtdrukgebied / de ITCZ waait 1
- en bij Semarang aanlandig is / veel boven zee opgenomen vocht aanvoert 1

19 maximumscore 2

De juiste manieren zijn:

- Het landoppervlak is meer versteend 1
- Door het onttrekken van grondwater (is de bodem gedaald) 1

20 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- sawa's vlak liggen / met dijkjes zijn omgeven (oorzaak) 1
- waardoor zij het neerslagwater beter kunnen vasthouden/opslaan (gevolg) 1

Opgave 6 – Handel in Indonesië

---

21 maximumscore 2

Uit de redenering moet blijken dat

- in de tropische zone veel kruiden/specerijen / tropische gewassen voorkomen 1
- waar in Europa veel vraag naar was / veel geld aan verdiend kon worden 1

22 maximumscore 2

Uit de beschrijving moet blijken dat

- Indonesië vooral hoogwaardige eindproducten importeert uit Japan 1
- en grondstoffen/halffabricaten exporteert naar Japan 1

Vraag	Antwoord	Scores
23	maximumscore 3	
	• China, India en Maleisië	1
	Uit de redenering moet blijken dat	
	• dit opkomende economieën zijn	1
	• waar een toenemende vraag naar grondstoffen / laagwaardige producten (uit Indonesië) zal ontstaan	1
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Alleen als alle drie de landen juist zijn, dient 1 scorepunt te worden toegekend.</i>	
24	maximumscore 2	
	• de Verenigde Staten (VS)	1
	• Dit land kent een grote consumptie (en importeert dus veel uit onder andere Indonesië) / Dit land is de grootste economie in de wereld (en is dus voor vrijwel alle landen in de wereld een belangrijke exportpartner)	1

Leefomgeving

Opgave 7 – De Maas in stukjes

25	maximumscore 2	
	– 1: d	
	– 2: b	
	– 3: a	
	– 4: c	
	indien vier antwoorden juist	2
	indien drie of twee antwoorden juist	1
	indien één of geen antwoord juist	0
26	maximumscore 2	
	Stelling 1: juist	
	Stelling 2: juist	
	Stelling 3: onjuist	
	indien drie stellingen juist	2
	indien twee stellingen juist	1
	indien één of geen stelling juist	0

Vraag	Antwoord	Scores
27	maximumscore 1 Vanwege de aanwezigheid van het Julianakanaal is de Grensmaas voor de scheepvaart niet van belang (en kan de Maas zijn natuurlijke gang gaan).	
28	maximumscore 2 Uit de redenering moet blijken dat <ul style="list-style-type: none"> • door de ingrepen bij hoogwater (een deel van) het water langer in de Grensmaas zal verblijven • zodat het regiem stroomafwaarts regelmatigiger wordt 	1 1
	<i>Opmerking</i> <i>Antwoorden die ingaan op een regiem dat groter of kleiner wordt, dienen fout gerekend te worden.</i>	

Opgave 8 – De wijk Heechterp-Schieringen

29	maximumscore 2 Een juiste redenering is: <ul style="list-style-type: none"> • Herstructurering kan leiden tot een meer gemengde bewonerssamenstelling • waardoor er minder sprake is van concentratie van problemen / probleemgezinnen 	1 1
30	maximumscore 2 Uit de redenering moet blijken dat <ul style="list-style-type: none"> • mensen na het afronden van een opleiding / na het krijgen van een baan er financieel op vooruit zullen gaan • waarna ze de wijk zullen verlaten op zoek naar een betere woning 	1 1
31	maximumscore 4 Uit de redeneringen moet blijken dat <ul style="list-style-type: none"> • een Cruyff-Court ervoor zorgt dat jongeren buiten iets te doen hebben / niet in crimineel gedrag vervallen / zich niet gaan vervelen • waardoor de veiligheid (en dus de leefbaarheid) in de wijk verbetert en • door het organiseren van buurtactiviteiten mensen met elkaar in contact kunnen komen • waardoor de sociale cohesie (en dus de leefbaarheid) kan verbeteren 	1 1 1 1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per school in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 21 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

Opgave 1

bron 1 vrij naar: <http://www.nationmaster.com>

Opgave 2

bron 1 vrij naar (van links naar rechts): <http://indianshaadi.org>,
www.designersalwarkameez.com en www.diwansaheb.com

bron 2 vrij naar: Peter Jackson, Nicola Thoma, Claire Dwyer, Consuming transnational fashion in London and Mumbai, in: Geoforum

Opgave 3

bron 1 bron: Cito

bron 2 vrij naar: <http://geography.sierra.cc.ca.us>

Opgave 4

bron 1 vrij naar: <http://www.ontdek-amerika.nl> en <http://videoprocessing.ucsd.edu>

Opgave 5

bron 1 vrij naar: Benny Setianto en Ton van Naerssen: Waterproblemen in Semarang, Geografie, maart 2009

bron 2 vrij naar: <http://www.ferrybox.eu>

Opgave 6

bron 1 vrij naar: <http://www.economywatch.com>

Opgave 7

bron 1 vrij naar: De Grote Bosatlas, 53e druk en <http://www.natuurdictbij.nl>

Opgave 8

bron 1 vrij naar: www.heechterpschieringen.nl

bron 2 vrij naar: <http://www.wikipedia.org>